

FolkON

- DWA ŚWIATY, JEDEN RYTM

**KONSPEKTY TYGODNIA
FOLKOWEGO**

Anna Maśluch

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Minister
Edukacji

FUNDACJA
WSPIERANIA
NAUKI I ROZWOJU

Projekt dofinansowany ze środków
budżetu państwa, przyznanych przez
Ministra Edukacji w ramach programu
„Nasze tradycje”.

Scenariusz zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym „Jabłka Mazowska”

Przygotowała: Anna Maśluch nauczyciel edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Cele ogólne:

- Zapoznanie z tradycjami sadownictwa i uprawą jabłek na terenie Mazowsza oraz Lubelszczyzny
- Kulturowanie zwyczajów, tradycji związanych z wsią mazowiecką
- Wzbogacanie wiedzy na temat środowiska przyrodniczego i społecznego regionu Lubelszczyzny i Mazowsza – ziemi grójeckiej
- Odkrywanie różnorodności tradycji Lubelszczyzny i Mazowsza
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej
- Kształtowanie postawy badawcza, rozbudzanie ciekawości i zainteresowania otaczającym światem

Cele szczegółowe:

Dzieci:

- potrafią rozpoznać i nazwać niektóre odmiany jabłek uprawianych na ziemi grójeckiej
- dowiadują się o wartościach odżywczych jabłka
- potrafią opowiedzieć o smakach i zapachach jabłek
- uczestniczą w prostych doświadczeniach i zabawach sensorycznych
- rozwijają kreatywność i umiejętność współpracy w grupie
- kształtują umiejętności formułowania pytań i wypowiedzi
- doskonałą sprawności manualne
- doskonałą umiejętność przeliczania
- rozwijają umiejętność wyciągania wniosków

Metody pracy:

- słowne
- praktycznego działania
- oglądowe
- aktywizujące

Formy pracy:

- indywidualna

- zespołowa
- grupowa

Środki dydaktyczne:

- Różne odmiany jabłek (np. szara reneta, champion, ligol, jonagold, antonówka)
- Cytryny
- Tablica, pisaki, plansze z wizerunkiem jabłka
- Materiały plastyczne – farby plakatowe, pędzelki, kartki, nożyczki, kleje, arkusz szarego papieru
- Odręczny, prosty rysunek jabłka czerwonego i zielonego
- Nożyk (do użytku osoby dorosłej), deseczka, miseczki lub talerzyki, serwetki/ręcznik papierowy
- Miski z wodą
- Mapa Polski

Wiedza dla nauczyciela:

500 lat sadowniczych tradycji ziemi grójeckiej

Historia jabłek grójeckich związana jest z Królową Boną, która w XVI wieku otrzymała duże połacie ziemi w powiecie grójeckim, o które dbała, ustanawiając liczne przywileje dla posiadaczy ogrodów. Sadownictwo znalazło też umocowanie prawne w akcie królewskim, wydanym przez Zygmunta Augusta. Dało to początek rozwojowi sadów owocowych, głównie jabłoniowych. Przez kolejne stulecia jabłka z okolic Grójca lądowały na królewskim stole. Na przełomie XIX i XX wieku nastąpił rozwój miast i wzrosło zapotrzebowanie na żywność, w tym również na owoce. Sadownictwo przestawało być elitarne i coraz częściej zakładano sady chłopskie. Dynamiczny rozwój sadownictwa grójeckiego nastąpił po II wojnie światowej. Dzięki pracy pokoleń współczesne gospodarstwa są jednymi z najnowocześniejszych w kraju, a niekończące się sady jabłoniowe sprawiają, że region grójecki nazywany jest największym sadem Europy. Najbardziej znane i cenione odmiany jabłek grójeckich to: Alwa, Belle de Boskoop, Braeburn, Cortland, Celeste, Delikates, Early Geneva, Elise, Elstar, Elstar Empire, Fuji, Gala, Gloster, Golden Delicious, Idared, Jersey mac, Jonagold, Jonagored, Lobo, Ligol, Mutsu, Paula Red, Pinova, Piros, Rubin i Champion.

W regionie gminy Urzędów na Lubelszczyźnie również silnie rozwinięta jest tradycja sadownictwa jabłek – szczególnie w Mikołajówce.

Ciekawostki: W produkcji jabłek Polska zajmuje pierwsze miejsce w Unii Europejskiej. Na świecie wyprzedzają nas tylko Chiny i Stany Zjednoczone.

Źródło:

<https://mazowieckiszlaktradycji.pl/poi-lista/jablka-grojeckie/>

Przebieg zajęć:

Nauczyciel omawia z dziećmi zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas zajęć.

- **Burza mózgów**

Dzieci siadają przy złączonych stołach, na których są rozłożone jabłka różnych gatunków- oglądają je, dotykają, wachają.

Podczas burzy mózgów dzieci przedstawiają posiadane przez siebie wiadomości na temat jabłek. Nauczyciel tworzy siatkę wiedzy poprzez zapisanie na tablicy (arkuszu papieru) udzielanych przez dzieci informacji.

Nauczyciel wspiera dzieci zadając pytania pomocnicze (o ile występuje taka potrzeba) np.:

- Czy jabłka mają takie same kolory?
- Czy wszystkie jabłka są okrągłe?
- Jak uważacie – czy czerwone jabłka są bardzo słodkie, a zielone kwaśne?
- Czy każde jabłko ma ogonek?
- Czy jabłka rosną na drzewach?
- Czy jabłka można gotować lub piec?
- Czy jabłka powinniśmy jeść bez skórki?.
- Czy jabłka są potrzebne do ciasta i do bułek?
- Czy jabłka rosną w sadzie?
- Czy jabłka mają różne nazwy? Może znacie jakąś nazwę jabłka?
- Jak myślicie – czy jedno jabłko ma grubą skórkę, a inne cienką?
- Czy z jabłek można zrobić sok?
- Czy jabłka są zdrowe (dlaczego)?

Nauczyciel opowiada o korzyściach płynących z jedzenia jabłek: zawierają witaminy (np. witamina C), są źródłem błonnika, poprawiają trawienie, wzmacniają odporność. Z tego względu warto jeść owoce codziennie.

Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel wprowadza informacje dotyczące tradycji sadowniczych i produkcji grójeckich jabłek – wskazuje na mapie region Mazowsza i Grójec. Może określić jego położenie w stosunku do Warszawy. Zwraca uwagę na to, że jabłka, które goszczą na naszych stołach w większości pochodzą z tego regionu.

- **Działania badawcze**

- ✓ Pytanie badawcze: „Czy jabłko utonie?”

Nauczyciel rozstawia na stołach miski i napełnia je wodą (w starszych grupach wyznacza asystentów spośród dzieci do wykonania tych czynności). Dzieci stawiają hipotezę – Co stanie się z jabłkiem po włożeniu do wody – utonie?, będzie pływać?, rozpuści się?, zmieni kolor?, skurczy się? itp. - nauczyciel zapisuje propozycje dzieci. Każde dziecko wkłada do miski jedno

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Minister
Edukacji

FUNDACJA
WSPIERANIA
NAUKI I ROZWOJU

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa,
przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach
programu „Nasze tradycje”

jabłko i prowadzi obserwację. Dzieci dzielą się swymi spostrzeżeniami. Podsumowanie aktywności - wyciąganie wniosków – jabłko unosi się na wodzie – sekret tego tkwi w jego budowie – 25% objętości jabłka to powietrze wypełniające miąższ owocu.

Dla porównania można włożyć do wody cytryny – one również będą unosić się na wodzie, gdyż biała część skórki cytrynowej zawiera bąbelki powietrza. Nauczyciel może obrać cytrynę i jabłko ze skórki i sprawdzić co się stanie z owocami – zatoną czy będą się unosić na powierzchni.

- ✓ Pytanie badawcze: „Czy wszystkie czerwone jabłka są słodkie?”, „Czy zielone jabłka są kwaśne?”.

Nauczyciel dzieli dzieci na zespoły np. 3, 4-osobowe lub praca odbywa się w parach. W zespołach wybierany jest lider, który będzie zbierał informacje i przekazywał nauczycielowi. Każdy zespół wybiera po jabłku z czerwoną i zieloną skórką. Osoba dorosła kroi na części jabłka, a dzieci je degustują. Nauczyciel lub lider zapisuje spostrzeżenia z zespołów pod sylwetami jabłek (czerwone i zielone) przyklejonymi do arkusza papieru – np. emotka „smutna mina” – kwaśne, emotka „wesoła mina” – słodkie. Każde dziecko może mieć inne odczucia smaku, wynik eksperymentu zależy też od gatunków zgromadzonych jabłek.

Podsumowanie aktywności – wyciągnięcie wniosków. Przewidywany wniosek - kolor skórki nie jest wyznacznikiem smaku.

- ✓ Pytanie badawcze: „Czy każde jabłko ma tyle samo pestek?”

Nauczyciel rozpoczyna aktywność pytaniem - „Dlaczego jabłka muszą mieć pestki?”- pestka to nasionko, z którego wyrośnie nowe drzewo. Dzieci pracują w parach – wyjmują pestki z przekrojonych przez osobę dorosłą jabłek i przeliczają je, układają na talerzyku. Nauczyciel zapisuje na tablicy podane liczby. Podsumowanie aktywności – wyciąganie wniosków. – jabłka mają różną ilość pestek (nasion).

- **Praca plastyczna „Moje jabłko”**

Dzieci malują farbami plakatowymi jabłko według swojego pomysłu. Po wyschnięciu prac, dzieci wycinają jabłka i nakleją na arkusz szarego papieru – tworzą pracę grupową, która będzie eksponowana w sali lub na korytarzu.

Podsumowanie zajęć – co się najbardziej podobało? Dzieci dzielą się spostrzeżeniami dotyczącymi przebiegu zajęć. Nauczyciel dziękuje dzieciom za aktywność i pracę podczas realizacji zadań. Podkreśla znaczenie zaangażowania każdego dziecka i docenia dobrą pracę całej grupy.

Propozycja dodatkowych aktywności:

Zasadzenie nasion jabłek w doniczkach – prowadzenie obserwacji

Wyjście do sadu – obserwacja drzew jabłoni i zbieranie owoców (jeśli to możliwe)

We współpracy z przedszkolną kuchnią - degustacja szarlotki/ przygotowanie deseru z musem jabłkowym/ degustacja jabłka pieczonego.

Źródło:

<https://mazowieckiszlaktradycji.pl/poi-lista/jablka-grojeckie/> (dostęp:28.07.2025)

Jack Guichard, Cecile Jugla „Cytryna. Akademia mądrego dziecka. Przygody z nauką”, wyd. Harper Kids 2021

